

vati, že se pohybuje stále ve všeobecných pojmech a příliš širokých koncepcích, které spíše odstrašují svou těžkou zvládnutelností než lákají svou logikou a účelností.

Dr. Lepař.

JUDR. JAROSLAV KREJČÍ: *Zpětná působnost zákonů s hlediska práva ústavního*. Nákladem vydavatelstva časopis Moderní Stát. — Praha 1933. — Stran 157, cena Kč 40.—. — Jako již několikrát před tím předkládá autor čtenářstvu monografii obírající se speciálním tématem v rozsahu, ve kterém jinak byla u nás psána díla systematická. Způsobem, jenž stal se u něho obvyklým, řeší autor otázku, kterou si dal, na širokém podkladu literárním i pozitivně právním, herra za podklad svého řešení nejen ústavu československou, nýbrž i jiné ústavy moderních demokracií. Obírá se nejprve otázkou platnosti a účinnosti zákona, při čemž obhajuje názor, že dlužno rozeznávat mezi oběma pojmy, zastává při tom mínění, že legislativní proces jest ukončen a zákon nabývá platnosti svým vyhlášením. Také stáří zákona posuzuje podle dne platnosti (vyhlášení) zákona, nikoli podle dne, kdy zákon nabyl účinnosti. Po rozboru názorů některých autorů zejména francouzských (Duguit, Jèze, Barthélemy a Duez) německých i našich (Procházka) na otázku rektroaktivity zákonů, řeší otázku tuto sám, nejdříve pojmově, co jest retroaktivitou a co tím není, načež přichází k vlastnímu tématu, jak dlužno přípustnost neb zákaz retroaktivity zákonů posuzovati s hlediska zákonů ústavních jednotlivých států. Při tom ovšem v prvé řadě obírá se otázkou, jaký význam a jaký dosah mají výslovné předpisy ústavních listin o zákazu retroaktivity, načež dospívá k nejzajímavější partii své knihy, ve které snaží se dovoditi, že zákaz retroaktivity jest určitým ústavním listinám, mimo jiné i naší, immanentní, a že možno jej vyvoditi již z ústavních předpisů určujících vznik zákonů z předpisů, stanovících jako podmínku platnosti zákonů jejich vyhlášení, a konečně i z ustanovení ústavy zaručujících svobody občanské. Proti panující nauce připouštějící zásadně zpětnou působnost zákonů, pokud ústavou není výslovně zakázána, dochází autor logickou úvahou k opačnému důsledku, že totiž zpětná působnost zákonů musí býti výslovně ústavou dovolena, aby byla po právu přípustná. Týž důsledek vyvozuje i z předpisů ústavní listiny o nutnosti vyhlášení zákonů, neboť jinak bylo by možné, aby zákon platil již před svým vyhlášením a vyhlášení provedeno teprve ex post, což odporuje zejména zásadě vyslovené v § 49 naší ústavní listiny. Autor nepokládá ovšem kompetenci ústavního soudu, jak byla stanovena zákonem o ústavním soudu na rozdíl od uvozovacího zákona k ústavní listině, za dosti účinnou, aby napravila následky způsobené tím, že by proti zásadám z ústavní listiny vyvozeným určitý zákon dával si retroaktivní působnost, chce však spisem svým dosáhnouti toho, aby proniklo mínění, že zpětná působnost zákonů je zjevem protiústavním.

je.

PROF. ZDENĚK PEŠKA: *Nástin přednášek z oboru ústavního práva* (vydal Spolok čsl. poslucháčov práv »Právnik«, Bratislava), stran 45-46-67, 52-95 str., cena neudána. — Prof. Peška začal vydávat r. 1930 svůj Nástin. Nyní vyšla poslední část, kterou Peška zakončuje celý svůj systém ústavního práva. Nástin dělí se na čtyři části: Pojem státu, složky státu, státní orgány a složené státy.

V první části třídí autor definice států, dotýká se jejich nedostatků, aby nakonec se přiklonil k pojetí státu jako pouhé představy lidského myšlení. Zabývá se dále poměrem státu k právnímu řádu, vznikem státu, rozebírá pojmy suverenity a státní moci a zakončuje první část kapitolou Třídní boj a stát. Část druhou rozdělil autor na skupiny Lidé a stát a Země a stát. Vychází v nich ze základního pojmu obyvatelství a probírá postupně útvary lidského sdružování (politické strany, národ, stát, církev) a uzavírá tento první oddíl druhé části právy a povinnostmi občanů. Část třetí věnoval Peška otázce státních orgánů, počínaje voličem a konče nejvyššími orgány státními (hlava státu, vláda, parlament, poradní orgány).

V části čtvrté zabývá se autor složenými státy a jejich konstitučními formami.

Dílo Peškovo ukazuje na ohromné znalosti autorovy. Spisovatel prošel jistě velmi pečlivě světovou literaturou, týkající se daného tématu. Co je ale neobyčejně cenného na práci Peškově je to, že autor zaujal k mnohým problémům státovědeckým svoje osobitné stanovisko. (Zajímavé je na př. jeho zvláštní pojetí voliče jako *orgánu státu*, názor na funkce politických stran neb teorie státu jako představy lidského myšlení, atd.)

Je možno říci, že nová práce Peškova je velmi cenným přínosem do státovědecké literatury československé. Je mnohem více než učebnicí. Je knihou, ve které ten, kdo hledá odpovědi na četné otázky týkající se ústavního práva, najde je ve formě věcné a objektivní. v.

J. V. ŠIMÁK: *Jan Peisker*. — Praha 1933. Čes. Akademie, ss. 43. in — 16. — V řadě biografií o zesnulých svých členech vydala Česká Akademie věd a umění posmrtnou životopisnou skizzu o Janu Peiskrovi od prof. Šimáka. Vskutku prof. Šimák výrazně vystihl bolestný život tohoto osobitého badatele, který dovedl napsati svou vlastní biografii pod pravým titulem »Mein Martyrium«. Nic jiného než hluboká lítost s ubohým člověkem Peiskrem proniká z celého líčení Šimákova o životě zesnulého, jenž od malička (měl při narození těžký oční neduh) až po stáří, kdy jeho duch směřoval k podivínství, byl stále pronásledován strastmi a těžkostmi. A tu po takovémto dovedném přiblížení lidské osobnosti Peiskrovy vskutku zbývá už jen němě skloniti se před vykonaným dílem. Je to nad síly člověka, aby vykonal tolik co osudem stíhaný Peisker. V jeho bibliografii přímo to srší nápady a i když to nebyly nápady dobré nebo dokonce šťastné, tedy originálnost jim nemůže upřít nikdo. A k tomu ještě ta houževnatost a bojovnost, kterou dovedl vzbudit jen nepříznivý osud. Než v tom, aby z těchto dobrých nápadů vyšlo cosi uceleného, k tomu zas se nedostalo Peiskrovi životní pohody. Lítost nad zničeným životem — to je jediný akord biografie Jana Peiskra, jak ji dovedně napsal Šimák. Ča.

LEV TROCKIJ: *Dějiny ruské revoluce 1905—1907*. Nakladatelství Fr. Borového začalo v sešitovém vydání uveřejňovati ve svých Knihách Dalekých Obzorů Trockého Dějiny ruské revoluce. Dílo bude bohatě vybaveno dobovými ilustracemi a vyjde asi v 60. sešitech (po 3.10 Kč). Bude to v prvé řadě svědectví účastníka, který měl na této rozhodující epoše ruských dějin vynikající podíl, bude to jeho kredo, kterým dovedl nadchnouti masy k činům, které otřásly světem, bude to vysoce zajímavý a cenný dokument pro pochopení tohoto období ruských dějin. Je jistě záslužným činem, se k vydání tohoto díla bylo přikročeno. I když samozřejmě většina čtenářů neztotožní se s názory autorovými, poučí se o nich a toto poučení bude mítí tím větší cenu, že bude dokumentováno skutečnými událostmi. Dr. Lepař.

KAREL ENGLIŠ: *Světová a naše hospodářská krise*. Fr. Borový, Praha, 1934. — 8° — 27 stran. — Cena Kč 40.—. — Již dříve vydal Engliš své články, kterými v denních listech vysvětloval určité hospodářské skutečnosti a propagoval hospodářské názory, po ukončení debaty ve zvláštní knize. Také tentokráte svou veřejnou debatu o příčinách krise, o jejím léčení, zejména valutovými přírážkami, skončil ve zvláštní publikaci, kterou vydává nyní, kdy debata tato byla prakticky ukončena tím, že sice nebyl přijat Englišův návrh na zavedení valutových přírážek, ale přijata byla nejen jeho diagnosa, nýbrž uznána i jím hájená terapie. Proti Englišově pojetí bylo vysloveno mnoho závažných námitek. Vývodům jeho nelze však upřítí přesvědčivosti, ucelenosti a logičnosti, které jsou jen odrazem jeho hlubokého vnitřního přesvědčení o správnosti jeho názorů. Toto přesvědčení, tato hluboká víra musí vzbuditi úctu nejen jeho přívrženců, nýbrž i odpůrců. Boj, který Engliš vedl u nás, má své obdoby v cizině, kde rovněž vynikající národohospodáři hájí myšlenky, které propaguje u nás Engliš. Možno s plným uznáním říci, že Englišovy vývody, ačkoli jako no-